

Sygn. akt XII C 1484 / 18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Piotr Józwik**

po rozpoznaniu w dniu 26.02.2019 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.**

o zapłatę i rentę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki **240 000 zł** (dwieście czterdzieści tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 200 000 zł za okres od dnia 14.05.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 200 000 zł – od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 40 000 zł – od dnia 14.09.2018 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki rentę w kwocie **1 073, 98 zł** (tysiąc siedemdziesiąt trzy złote, dziewięćdziesiąt osiem groszy) miesięcznie, płatną z góry do 10 dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od czerwca 2018 r., wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki **9 647, 07 zł** kosztów procesu;

V. nakazuje pozwanemu uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu **7 168, 87 zł** nieopłaconych kosztów sądowych;

VI. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki w punktach I i II wyroku **3 797, 73 zł** nieopłaconych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 14.05.2018 r. powódka A. S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. 360 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.08.2014 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia oraz 2 235, 93 zł miesięcznie tytułem renty za zmniejszone widoki powodzenia na przyszłość, płatnej

z góry do 5 dnia każdego miesiąca, począwszy od dnia 01.12.2015 r., z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 każdego miesiąca, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 24.04.2011 r. nieletni R. J. (1), poruszając się motorowerem, naruszył zasady bezpieczeństwa w ten sposób, że nie dostosował prędkości do warunków ruchu, w wyniku czego zjechał na lewe pobocze i wywrócił się. Na skutek powyższego powódka będąca pasażerką motoroweru doznała rozległych obrażeń ciała. Zgodnie z art. 98 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych odpowiedzialność za szkodę ponosi pozwany. Powódka zgłosiła szkodę, wnosząc o wypłatę zadośćuczynienia, przy czym otrzymała kwotę 400 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 600 zł tytułem renty, pomniejszone o 40 % z powodu przyczynienia. Powódka podała, że pozwany odmówił wypłaty dalszej kwoty 200 000 zł. Podniosła, że wypłacona na jej rzecz kwota 240 000 zł jest zbyt niska, nieodpowiednia i krzywdząca w stosunku do rozmiaru cierpień i wysokości uszczerbku na zdrowiu, jakiego doznała. Powódka wskazała, że na skutek wypadku doznała obrażeń w postaci: złamania trzonów Th5 i Th6 leczonego operacyjnie, blizn po drenażu opłucnej oraz pooperacyjnych grzbietu, odmy opłucnej lewostronnej wraz z krwakiem jamy opłucnej z niewydolnością oddechową, kurczowego porażenia kończyn dolnych skutkującego niedowładem spastycznym, uszkodzenia rdzenia kręgowego oraz owrzodzeń odleżynowych. Została poddana następującym zabiegom operacyjnym: korporektomii Th5 i Th6, stabilizacji Th 2 – 9, reoperacji i poprawienia położenia implantów oraz drenażu jamy opłucnej po stronie prawej, następnie przeniesiono ją na Oddział (...). Podała dalej, że została poddana leczeniu usprawniającemu i rehabilitacyjnemu, zaś z uwagi na odleżyny zakwalifikowano ją do zabiegu plastyki odleżyny. W dniu 30.08.2011 r. przeniesiono ją na Oddział (...), gdzie dokonano przeniesienia płata uszczepułowanego oraz szycia skóry i tkanki podskórnej. Ponownie na Oddziale (...) w S. przebywała w okresie od dnia 07.10.2014 r do dnia 07.11.2014 r. celem kontynuowania leczenia usprawniającego. Jednocześnie rozpoczęła tok fizjoterapii, przy czym zaostrzeniu uległy przewlekłe problemy uroinfekcji. Powódka podała, że dnia 15.01.2013 r. udała się na Oddział (...), gdzie została poddana dalszemu leczeniu zachowawczemu i usprawniającemu, wówczas stwierdzono niedowład kończyn dolnych i zalecono dalszą rehabilitację. Powódka zaznaczyła, że w dacie wypadku była młodą, energiczną i aktywną nastolatką, natomiast chwila wypadku okazała się dla niej datą „przełomową” w negatywnym tego słowa znaczeniu. Rozległe obrażenia ciała, jak i długotrwałe leczenie oraz rehabilitacja powypadkowa, sprawiły, że została zmuszona do wycofania się z życia szkolnego i towarzyskiego, by skupić się na odzyskaniu zdrowia. Do dnia dzisiejszego zmagają się z niedowładem kończyn dolnych, porusza się na wózku, jest oszpecona licznymi bliznami.

Zdaniem powódki objęta pozwem kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do stosunków majątkowych społeczeństwa. Orzeczona w żądanej kwocie 360 000 zł (1 000 000 zł minus 40 % minus 240 000 zł) spełni swój charakter kompensacyjny i będzie dla niej ekonomicznie odczuwalna. Uzasadniając roszczenie o wypłatę renty, powódka podała, że w wyniku wypadku całkowicie utraciła zdolność do podjęcia pracy w jakimkolwiek zawodzie. Wskazała, że renta została ustalona w następujący sposób: 3 300 zł (przeciętne wynagrodzenie w 2017 r.) minus 643, 02 zł (renta z ZUS) minus 421, 05 zł (renta płatna przez pozwanego), łącznie 2 235, 93 zł. Powódka zaznaczyła, że dochodzi części roszczenia, przy czym ostateczne stanowisko przedstawi po opiniach biegłych. Obecne określone roszczenie uwzględnia wszystkie dotychczas znane okoliczności sprawy, w tym przyczynienie.

W odpowiedzi na pozew pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Pozwany wskazał, że nie kwestionuje co do zasady swojej odpowiedzialności za zdarzenie z dnia 24.04.2011 r., kwestionuje natomiast roszczenie powódki co do wysokości. Następnie podniósł zarzut przyczynienia się powódki do szkody na poziomie 40 %, który winien wpłynąć na wysokość należnych powódce świadczeń odszkodowawczych. Powódka bowiem dobrowolnie wyraziła zgodę na jazdę z kierowcą nieposiadającym uprawnień do kierowania motorowerem, a ponadto w warunkach, na których na motorowerze podróżowało dwóch pasażerów, pomimo że pojazd ten nie był przystosowany do przewożenia takiej ilości osób, co spowodowało, że jedna z pasażerek nie mogła skorzystać z podnóżków i utraciła równowagę, co również miało wpływ na utratę kontroli przez R. J. (1).

Dalej pozwany podniósł, że ustalił należną powódce wyjściową kwotę zadośćuczynienia na kwotę 400 000 zł zgodnie z roszczeniem powódki. Dopiero po otrzymaniu żądanej kwoty (pomniejszonej o niekwestionowany przez strony stopień przyczynienia się do szkody) powódka zwiększyła swoje roszczenie o dalsze 200 000 zł, zaś w pozwie kolejny raz zwiększając sumę do 1 000 000 zł. Pozwany wskazał, iż niewątpliwie powódka doznała poważnych obrażeń ciała skutkujących kalectwem, nie mniej jednak żądana przez nią kwota 700 000 zł jest rażąco wygórowana i prowadzi do znacznego polepszenia sytuacji materialnej. W odniesieniu do kwoty odpowiedniej w rozumieniu art. 445 § 1 kc pozwany powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Pozwany zakwestionował wysokość żądanej przez powódkę renty z tytułu niezdolności do pracy i utraty widoków na przyszłość. Wskazał, że powódka w 2016 r. otrzymywała rentę z ZUS w wysokości 739, 58 zł miesięcznie, zaś od dnia 01.03.2017 r. w wysokości 724, 40 zł, stąd niezasadne jest uwzględnienie w jej roszczeniu kwoty 643, 02 zł. Ponadto przedstawione w pozwie wyliczenie renty nie uwzględnia 40 % przyczynienia się poszkodowanej do szkody. Pozwany podkreślił, że odpowiada w granicach adekwatnego związku przyczynowego jedynie za czyn sprawcy zdarzenia, który nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia. Nie może natomiast ponosić odpowiedzialności za skutki zachowania się samego poszkodowanego, który również w znacznej części przyczynił się do powstania szkody lub zwiększenia jej rozmiarów.

Pozwany zakwestionował również żądanie zasądzenia odsetek od kwoty zadośćuczynienia. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia o odsetki za okres poprzedzający trzy lata przed złożeniem pozwu.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

W dniu 24.04.2011 r. nieletni R. J. (1) (16 lat) kierował należącym do jego ojca B. J. motorowerem marki R. o nr rej. (...), przewożąc dwie pasażerki: A. S. (16 lat) oraz M. W. (16 lat). R. J. (1) nie posiadał uprawnień do kierowania motorowerem. Pojazd nie był przystosowany do przewożenia takiej liczby osób. Ani powódka ani M. W., nie miały kasków ochronnych, kask taki miał jedynie R. J. (1).

R. J. (1) poruszał się drogą nr (...) od strony miejscowości J. w kierunku miejscowości J. i na łuku drogi, około 38 m przed skrzyżowaniem z łącznikiem drogi nr (...), nie dostosował się do warunków ruchu, w wyniku czego prowadzony przez niego motorower zjechał na lewe pobocze i wywrócił się. Obie pasażerki spadły z pojazdu na ziemię, natomiast R. J. (1) został przygnieciony przez motorower, doznając poparzenia prawej kończyny dolnej. Po chwili o własnych siłach R. J. (1) wyswobodził się spod pojazdu i pobiegł do powódki i jej koleżanki. Następnie w celu wezwania karetki pogotowia, zatrzymał poruszający się po drodze pojazd.

W wyniku zdarzenia A. S. i M. W. doznały obrażeń ciała. Powódka została przewieziona karetką pogotowia do szpitala przy ul. (...) we W., gdzie podczas badań stwierdzono złamanie 6 kręgu piersiowego – powódka była sparaliżowana od pasa w dół.

M. W. została przewieziona karetką pogotowia do szpitala przy ul. (...) we W., gdzie podczas badań stwierdzono wstrząs mózgu oraz ogólne stłuczenia. Do tego samego szpitala przewieziono R. J. (1). Stwierdzono u niego jedynie ogólne stłuczenia.

Postanowieniem z dnia 23.08.2011 r., III RNpw 153/11, Sąd Rejonowy w Oleśnicy wszczął postępowanie w sprawie ustalenia, czy nieletni R. J. (1) dopuścił się czynu karalnego z art. 177 § 2 kk.

Postanowieniem z dnia 07.10.2011 r., III RNow 93/11, Sąd Rejonowy w Oleśnicy uznał, że R. J. (1) dopuścił się czynu karalnego z art. 177 § 2 kk przez to, że w dniu 24.04.2011 r. kierując motorem m-ki R. drogą publiczną z miejscowości J. do miejscowości J., gm. D., nie posiadając wymaganych uprawnień, nie dostosował się do warunków ruchu, w wyniku czego zjechał na lewe pobocze, wywracając pojazd i powodując obrażenia ciała u małoletnich pasażerek A. S. i M. W., z tym że u A. S. ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci ciężkiego kalectwa zagrażającego życiu (art. 156 kk), i zastosował wobec niego środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora.

Postanowieniem z dnia 18.03.2015 r., III Nw 79/11, Sąd Rejonowy w Oleśnicy umorzył postępowanie w sprawie o zastosowanie środków wychowawczych wobec R. J. (2), gdyż ukończył on 18 lat i od grudnia 2014 r. objęty dozorem dla dorosłych.

/ dowód: notatka urzędowa z dnia 24.04.2011 r. – k. 92; akta sprawy III RNw 93/11, w tym:

protokoły oględzin, opinia biegłego z zakresu techniki samochodowej H. B.,

protokół przesłuchania R. J. (1), opinia biegłego z zakresu chirurgii W.

F., postanowienie o wszczęciu dochodzenia, postanowienie o zastosowaniu

środków wychowawczych, postanowienie o umorzeniu postępowania wykonawczego;

przesłuchanie powódki A. S. – e-protokół z dnia 14.09.2018 r. 00:16:57-

00:26:49 /

Bezpośrednio po przetransportowaniu do (...) Szpitala (...) we W. powódka została przyjęta do Kliniki (...) i poddana operacji korporektomii Th5 i Th6 stabilizacji tylnej kręgosłupa – Th2 - Th9. W dniu 24.04. 2011 r. wykonano zabieg restabilizacji. Do dnia 05.05.2011 r. powódka przebywała w Klinice (...) na Oddziale Intensywnej Terapii. Następnie została ponownie przyjęta do Kliniki (...). W dniu 17.05.2011 r. A. S. została przeniesiona na Oddział (...). W wyniku leczenia rozpoznano u niej m.in. kurczowe podrażnienie kończyn dolnych, stan po złamaniu kręgow Th5 i Th6 i uszkodzeniu rdzenia kręgowego, stan po stabilizacji złamania, owrzodzenie odleżynowe. W okresie od dnia 03.10.2011 r. do dnia 13.10.2011 r., powódka przebywała na Oddziale (...), gdzie dokonano przeniesienia płata uszczepionego oraz szycia skóry i tkanki podskórnej w innym miejscu. Następnie powódka została wypisana do domu.

W związku z dalszym leczeniem i hospitalizacją powódka przebywała na Oddziale (...)w S.:

- od dnia 15.01.2013 r. do dnia 12.02.2013 r.,

- od dnia 09.04.2013 r. do dnia 21.05.2013 r.,

- od dnia 07.10.2014 r. do dnia 07.11.2014 r.

oraz na Oddziale (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) we W. przy ul. (...):

- od dnia 29.12.2015 r. do dnia 07.01.2016 r.,

- od dnia 05.04.2017 r. do dnia 05.05.2017 r.

Powódka korzystała z zajęć fizjoterapii w Zamiejscowym Oddziale (...)we W..

W związku z problemami uroinfekcji powódka przebywała również na Oddziale (...)od dnia 23.12.2015 r. do dnia 07.01.2016 r.

W dniu 23.01.2017 r. powódka trafiła do Wojewódzkiego Szpitala (...) we W., przy ul. (...) w związku z silnymi zawrotami głowy.

W 2017 r. u powódki rozpoznano tężyczkę i czynnościowe zaburzenia układu krążenia.

/ dowód: dokumentacja medyczna – k. 18-34, 38-39, 41-59 /

Decyzją z dnia 09.02.2012 r. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. przyznał powódce 400 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 600 zł tytułem renty, pomniejszając w/w kwoty o 40 % przyczynienia.

Ostatecznie pozwany wypłacił powódce zadośćuczynienie w kwocie 240 000 zł.

/ okoliczności niesporne /

Pismem z dnia 28.07.2014 r., doręczonym dnia 31.07.2014 r., działające w imieniu powódki (...) S.A. w Ł. zwróciło się do pozwanego o wypłatę na rzecz powódki dalszej kwoty 200 000 zł tytułem dopłaty do zadośćuczynienia, kwoty 2 400 zł miesięcznie tytułem renty na zwiększone potrzeby oraz 72 000 zł tytułem renty wyrównawczej.

Decyzją z dnia 04.08.2014 r. pozwany odmówił realizacji dalszych roszczeń powódki.

/ dowód: pismo z dnia 28.07.2014 r. – k. 36-37, 88-89; pismo z dnia 04.08.2014 r. – k. 35 /

Decyzją z dnia 01.03.2015 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. dokonał podwyższenia renty przyznanej powódce renty socjalnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do kwoty 740 zł brutto, 643, 02 zł netto miesięcznie (84 % najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy wynoszącej 880, 45 zł).

Orzeczeniem z dnia 15.01.2016 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że powódka jest całkowicie niezdolna do pracy do dnia 31.01.2019 r.

Decyzją z dnia 01.03.2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. przyznał powódce prawo do jednorazowego dodatku pieniężnego w wysokości 400 zł.

Decyzją z dnia 01.03.2017 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. dokonał podwyższenia renty przyznanej powódce renty socjalnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do kwoty 840 zł brutto, 724, 40 zł netto miesięcznie (84 % najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy).

/ dowód: orzeczenie z dnia 15.01.2016 r. – k. 40; decyzja z dnia 01.03.2016 r. – k. 90 i 188;

decyzja z dnia 01.03.2017 r. – k. 91 i 177; decyzja z dnia 01.03.2015 r. – k. 119-120 /

Decyzją z dnia 24.10.2017 r. pozwany poinformował powódkę, że od dnia 01.03.2017 r. renta uzupełniająca z tytułu utraty możliwości zarobkowych zostaje podwyższona do kwoty 421, 05 zł miesięcznie.

/ dowód: pismo z dnia 24.10.2017 r. – k. 87 /

Przed wypadkiem powódka była aktywną, młodą dziewczyną. Uczęszczała do Zespołu Szkół im. (...) w Ł. (obecnie Szkoła Podstawowa im. K. G. w Ł.).

Od czasu wypadku powódka porusza się na wózku inwalidzkim, wymaga stałej pomocy i opieki ze strony innych osób. A. S. nie jest w stanie samodzielnie korzystać z toalety (jest pampersowana), myć się, ubierać, przygotować posiłki (ze względu na brak odpowiedniego przystosowania kuchni dla osób niepełnosprawnych). Powódka mieszka z rodzicami i bratem, jednak w codziennych czynnościach korzysta przede wszystkim z pomocy mamy. W ciągu dnia spożywa posiłki, w przerwach ćwiczy – głównie ręce w celu ich wzmocnienia, czyta książki.

Wypadek z dnia 24.04.2011 r. wpłynął negatywnie na stan psychiczny powódki. W dalszym ciągu zmagają się z depresją, nieustannie towarzyszy jej uczucie lęku i strachu, obawia się zostać sama w domu oraz sama z niego wyjść. W celu poprawy kondycji psychofizycznej spożywa lek homeopatyczny w postaci syropu.

Nadto powódka odczuwa zawroty głowy, bóle bioder i pleców, które nasilają się szczególnie

podczas snu. W związku z tymi dolegliwościami przyjmuje tabletki L.. Powódka znajduje się pod stałą opieką neurologa, ortopedy, rehabilitanta i psychologa.

W dniu 22.05.2012 r. powódka ukończyła gimnazjum. Nie rozpoczęła nauki w liceum. Ukończyła kurs komputerowy. Chciałaby pracować w zawodzie fryzjera, ale szybko męczy się jej ręce.

/ dowód: duplikaty świadectw – k. 144-146; zeznania świadka T. S. – e-protokół z

dnia 14.09.2018 r. 00:01:35-00:16:42 k. 101-103; przesłuchanie powódki A.

S. – e-protokół z dnia 14.09.2018 r. 00:16:57-00:26:49 k. 103-104 /

U powódki utrzymują się: stan po leczeniu wieloodłamowego kręgow Th5 i Th6 z poprzecznym uszkodzeniem rdzenia na tej wysokości, bezwład spastyczny kończyn dolnych, zaburzenia zwieraczy pęcherza i odbytu, stan po leczeniu odmy opłucnowej po stronie prawej.

Deficyt ruchowy ortopedyczny i neurologiczny jest utrwalony, nie należy w przyszłości spodziewać się poprawy ruchomości czy ustąpienia niedowładu i zaburzeń zwieraczy. Według aktualnego stanu wiedzy medycznej nie istnieje możliwość powrotu do zdrowia. Skutki wypadku w postaci niedowładu i zaburzeń zwieraczy występować będą do końca życia. Deficyt jest trwały i powódka wymaga i będzie wymagać pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, zwłaszcza przy poruszaniu się. Sama siada, ale już przy transferze na wózek inwalidzki wymaga pomocy. Jej znikoma aktywność fizyczna nie ulegnie poprawie w przyszłości. Powódka wymaga corocznych rehabilitacji kompleksowych, jak i codziennych ćwiczeń w domu, w celu podtrzymania istniejącej sprawności organizmu i przeciwdziałaniu przykurczom. Uszkodzenie kręgow piersiowych z uszkodzeniem rdzenia jest trwałe i nieodwracalne. Obecnie nie wymaga konsultacji, chyba, że w wypadku infekcji dróg moczowych, co jest typowym powikłaniem tego typu uszkodzenia.

Powódka jest całkowicie niezdolna do pracy na trwałe.

Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi (według tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia MPiPS z dnia 18.12.2002 r.):

- 100 % - pkt 5a tabeli,

- 5 % - pkt 61 a tabeli.

/ dowód: opinia biegłych sądowych z zakresu ortopedii i traumatologii S. G.i z

zakresu neurologii S. R. – k. 152-155 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powódka dochodzi od pozwanego naprawienia szkody doznanej w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 24.04.2011 r.

Pozwany nie kwestionował co do zasady podstawy swojej odpowiedzialności wobec powódki. Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 3 a) ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK do zadań Funduszu należy zaspokajanie roszczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na osobie, w mieniu, w mieniu i na osobie, gdy posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Pozwany zakwestionował jedynie wysokość dochodzonych od niego świadczeń.

Powódka zażądała zadośćuczynienia za krzywdę oraz renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, tj. utraty zdolności zarobkowania.

Zgodnie z art. 445 § 1 kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawową przesłanką przyznania zadośćuczynienia poszkodowanemu jest wywołanie u niego czynem niedozwolonym uszkodzenia ciała lub też rozstroju zdrowia. Podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi zatem doznana krzywda w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie przede wszystkim ma na celu złagodzenie skutków wypadku, tj. dolegliwości bólowych, cierpienia, urazu psychicznego, zarówno już doznanych, jak i tych, które wystąpią w przyszłości. Ma ono więc charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego. Krzywdy tej nie da się w pełni przeliczyć tak, jak szkody majątkowej. Nie ma ona żadnego wzorca, nie podlega żadnej standaryzacji i każdorazowo jest oceniana w okolicznościach konkretnego przypadku. Ustalenie sumy zadośćuczynienia na poziomie odpowiednim uwzględniać winno wszystkie istotne okoliczności i wszystkie następstwa odniesionego urazu. Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny. Jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, ale jednocześnie powinna odpowiadać aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Musi uwzględniać takie okoliczności, jak nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwale następstwa zdarzenia, czy też wiek poszkodowanego. Podstawowe znaczenie ma stopień natężenia krzywdy, a więc cierpienie fizycznych i ujemnych doznań psychicznych, ich rodzaj, charakter i długotrwałość. Ustalenie rozmiaru krzywdy wymaga uwzględnienia sytuacji życiowej ofiary wypadku przed jego zaistnieniem i po jego zaistnieniu. Na te zasady wskazywał wielokrotnie Sąd Najwyższy (zob. wyroki: z dnia 22.05.1990 r., II CR 225/09; z dnia 16.07.1997 r., II CKN 273/97; z dnia 03.02.2000 r., II CKN 969/98; z dnia 11.07.2000 r., II CKN 1119/98; z dnia 12.10.2000 r., IV CKN 130/00; z dnia 28.09.2001 r., III CKN 427/00; z dnia 18.04.2002 r., II CKN 605/00; z dnia 27.02.2004 r., V CK 282/03; z dnia 01.04.2004 r., II CK 131/03; z dnia 29.09.2004 r., II CSK 531/03; z dnia 20.04.2006 r., IV CSK 99/05; z dnia 09.11.2007 r., V CSK 245/07; z dnia 13.12.2007 r., I CSK 384/07; z dnia 14.02.2008 r., II CSK 536/07; z dnia 29.05.2008 r., II CSK 78/08; z dnia 29.10.2008 r., IV CSK 243/08; z dnia 26.11.2009 r., III CSK 62/09; z dnia 17.09.2010 r., II CSK 94/10; z dnia 04.11.2010 r., V CSK 126/10; z dnia 06.07.2012 r., V CSK 332/11; z dnia 12.07.2012 r., I CSK 74/12).

Uszkodzenie ciała, o którym mowa w art. 444 § 1 kc, obejmuje naruszenie integralności cielesnej, natomiast wywołanie rozstroju zdrowia obejmuje wszelkie, chociażby przemijające, zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu. Czas trwania cierpienia ma natomiast istotne znaczenie dla określenia wysokości pieniężnego zadośćuczynienia (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 08.07.2005 r., II CK 771/04, oraz z dnia 19.11.2008 r., III CSK 171/18).

Nie ulega wątpliwości, że powódka dnia 24.04.2011 r. doznała bardzo poważnego i rozległego urazu, skutkującego uszkodzeniem ciała i utrwalonym rozstrojem zdrowia. Przede wszystkim u powódki doszło do złamania wieloodłamowego kręgow Th5 i Th6 z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, co skutkuje bezwładem kończyn dolnych i zaburzeniami zwieraczy. Powódka utraciła możliwość poruszania się i w znacznej mierze samodzielne funkcjonowanie. Wymaga stałej, codziennej opieki i pomocy innych osób, przede wszystkim członków najbliższej rodziny, przy wykonywaniu podstawowych, zwykłych czynności, jak mycie, ubieranie, przygotowywanie i spożywanie posiłków. Porusza się na wózku inwalidzkim, wymaga pomocy przy przemieszczaniu się. Przeszła kilka zabiegów operacyjnych, a także cykli rehabilitacji, jednakże dotychczas prowadzone leczenie nie doprowadziło do uzyskania istotnej poprawy stanu zdrowia powódki. Jak wynika ze sporządzonej w tej sprawie opinii biegłych z zakresu ortopedii i neurologii stan powódki nie ulegnie poprawie. Powódka utraciła zatem zdolność do samodzielnej egzystencji. Skutki wypadku są utrwalone i będą się utrzymywać w przyszłości. Opiniujący oszacowali stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki na 105 % łącznie, co jest wskaźnikiem bardzo wysokim. Wszystkie te braki i ograniczenia generują po stronie powódki znaczną krzywdę.

Dodatkowo u powódki ujawniły się następstwa wypadku w sferze psychicznej. Powódka wymagała pomocy psychologa i nadal z niej korzysta. Utraciła radość i energię życiową, zmagając się z depresją, obawia się zostać sama w domu oraz sama z niego wyjść.

W chwili wypadku powódka liczyła 16 lat, była uczennicą gimnazjum. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12.09.2000 r., IV CKN 1266/00, wiek poszkodowanego jest istotnym elementem indywidualizującym, intensywność cierpienia może być większa u człowieka młodego, u którego zmniejszyła się radość życia, jaką daje zdrowie, możliwość pracy i osobistego rozwoju. To właśnie dotknęło powódkę. Powódka straciła aktywność i szanse życiowe właściwe osobom w jej wieku, możliwość zdobycia wykształcenia, zawodu i dalszego rozwoju osobistego, jej funkcjonowanie zostało podporządkowane stanowi zdrowia.

Powódka doznała zatem w wyniku wypadku znacznej krzywdy uzasadniającej przyznanie jej zadośćuczynienia w wymiarze wyższym niż przyznane jak dotąd przez pozwanego.

Sąd doszedł do przekonania, iż zakres i rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy są na tyle wysokie, iż za odpowiednie w rozumieniu art. 445 § 1 kc należałoby uznać – jako sumę wyjściową – zadośćuczynienie w kwocie 800 000 zł jako adekwatne do wszelkich okoliczności i następstw wypadku. Powódka przyjęła jako punkt wyjścia zadośćuczynienie na poziomie 1 000 000 zł, który to poziom Sąd uznał jednak za wygórowany.

Pomiędzy stronami nie było sporu co do przyczynienia się powódki do powstania szkody. Powódka miała w chwili wypadku lat 16, a zatem była już osobą na tyle dojrzałą, aby móc ocenić zagrożenie wynikające z poruszania się trzech osób na motorowerze kierowanym przez równolatka, nie posiadającego stosownych uprawnień do kierowania takim pojazdem. Niewątpliwie zachodziło zagrożenie dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, niezwiązane z zachowaniem osób trzecich czy warunkami pogodowymi.

Strony zgodnie oszacowały stopień przyczynienia się powódki na 40 %. Oznacza to, że należne powódce zadośćuczynienie wynosi łącznie 480 000 zł (60 % x 800 000 zł). Pozwany przyznał i wypłacił powódce dotychczas 240 000 zł, a zatem dodatkowo należało zasądzić na jej rzecz 240 000 zł.

Odsetki za opóźnienie w zapłacie tej należności – art. 481 § 1 kc – należało zasądzić od kwoty 200 000 zł od dnia 14.05.2015 r. oraz od kwoty 40 000 zł od dnia 14.09.2018 r.

Pozwany zarzucił przedawnienie roszczenia o odsetki i zarzut ten był trafny. Odsetki jako świadczenie okresowe podlegają przedawnieniu trzyletniemu przewidzianemu w art. 118 § 1 kc. Ponieważ pozew został wniesiony dnia 14.05.2018 r., przedawnienie dotyczy odsetek do dnia 13.05.2015 r. Ponieważ pismem z dnia 28.07.2014 r., doręczonym pozwanemu dnia 31.07.2014 r., działające w imieniu powódki (...) S.A. w L. zażądało dalszej kwoty 200 000 zł zadośćuczynienia, pozwany nie pozostawał od 2014 r. w opóźnieniu z zapłatą świadczenia ponad tę kwotę. W stosunku do nadwyżki, czyli 40 000 zł, stan opóźnienia zaistniał dopiero po 30 dniach od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu (co nastąpiło dnia 13.08.2018 r. – k. 100), tj. od dnia 14.09.2018 r.

Częściowo usprawiedliwione było też żądanie przez powódkę renty z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość, tj. utraty możliwości zarobkowania. Zgodnie z art. 444 § 2 kc, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby albo zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Materiał dowodowy obejmujący dokumenty pochodzące od ZUS wskazuje, iż powódka na skutek wypadku z dnia 24.04.2011 r. doznała tak daleko idących obrażeń ciała i rozstroju zdrowia, iż całkowicie utraciła zdolność do samodzielnego utrzymania i wykonywania zatrudnienia; została uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy, a ponieważ nie uiszczała składek na ubezpieczenie społeczne, uzyskała z ZUS rentę socjalną. Gdyby nie wypadek, powódka kontynuując naukę, mogłaby zdobyć niezbędne wykształcenie i kwalifikacje zawodowe. Utrata możliwości uzyskania zawodu i związanego z tym samodzielnego utrzymania się i osiągania dochodów stanowi utratę widoków powodzenia na przyszłość stanowiącą podstawę do żądania renty przewidzianą w art. 444 § 2 kc.

Sąd uznał za usprawiedliwione stanowisko powódki, iż ustalenie wysokości tej renty winno nastąpić z odniesieniem do przeciętnego wynagrodzenia za pracę. Oczywiście brak jest możliwości jednoznacznej i pełnej oceny, jak mogłaby przedstawiać się sytuacja zawodowa powódki, gdyby nie doszło do wypadku, a powódka nie utraciła zdolności do wykonywania zatrudnienia. Nic jednakże nie wskazuje, aby po zakończeniu edukacji i uzyskaniu zawodu powódka nie była w stanie wykorzystać w pełni swoich możliwości zarobkowych, w szczególności brak jest okoliczności, które mogłyby wskazywać na ograniczenie takich możliwości powódki w porównaniu do innych osób aktywnych zawodowo. Nie można wykluczyć, aby powódka wykonując zawód fryzjerki albo inny typowy zawód w sferze usług nie mogła uzyskać dochodu na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, zwłaszcza gdy gospodarka ta znajduje się w fazie systematycznego wzrostu. Prawidłowe jest sięgnięcie do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jako wskaźnika sytuacji ekonomicznej kraju. Stanowisko takie jest utrwalone w orzecznictwie sądowym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.11.1977 r., I CR 380/77). Ponadto należy zwrócić uwagę, że w sprawach o rentę sąd nie jest zobowiązany do drobiazgowej dokładności i powinien kierować się wskazaniem art. 322 kpc (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25.11.1998 r., II CKN 476/98; z dnia 13.12.1999 r., I CKN 832/98). W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach tej sprawy uzasadnione jest ustalenie wysokości renty na podstawie art. 322 kpc w sposób zakładający przyjęcie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę jako punktu wyjścia dla wyliczenia tejże renty.

W tym zakresie żądanie może zostać uwzględnione jedynie częściowo, przede wszystkim z uwagi na wadliwe zgłoszenie roszczenia rentowego.

Zgodnie z art. 190 kc można dochodzić przyszłych powtarzających się świadczeń, jeżeli nie sprzeciwia się temu treść łączącego strony stosunku prawnego.

Powódka wystąpiła z pozwem w dniu 14.05.2018 r., domagając się renty w kwocie 2 235, 93 zł miesięcznie od dnia 01.12.2015 r. Zgłoszenie tego roszczenia jako roszczenia o świadczenie powtarzające się na przyszłość nie jest dopuszczalne za okres poprzedzający wniesienie pozwu. Ewentualne przyznanie renty za okres wsteczny jest możliwe wyłącznie po jej skapitalizowaniu przez poszkodowanego. Powódka powinna była sformułować roszczenie o rentę należną do maja 2018 r. jako skapitalizowaną sumę pieniężną. Skoro jednak wystąpiła o rentę dnia 14.05.2018 r., renta mogła zostać zasądzona od czerwca 2018 r. (w dacie wniesienia pozwu świadczenie za ten miesiąc nie było jeszcze wymagalne).

Powódka przyjęła do wyliczenia renty przeciętne miesięczne wynagrodzenie z 2017 r., co jest nieadekwatne ani do początku okresu, za jaki domaga się renty, ani do daty zgłoszenia tego roszczenia.

Z uwagi na wniesienie pozwu w maju 2018 r. do wyliczenia należy przyjąć przeciętne miesięczne wynagrodzenie za II kwartał 2018 r., które wynosiło (obwieszczenie Prezesa GUS z dnia 09.08.2018 r.): 4 521, 08 zł brutto, czyli 3 216, 12 zł netto (wg. kalkulatora brutto/netto www.infor.pl). Powódka uzyskuje rentę w wysokości 724, 40 zł, czyli szkoda przez nią doznana wynosi 3 216, 12 zł minus 724, 40 zł = 2 491, 72 zł. Również w zakresie tej szkody obowiązek jej naprawienia należy pomniejszyć o ustalony stopień przyczynienia się powódki do powstania szkody, czyli o 40 %, co daje 1 495, 03 zł. Od tej kwoty należy odjąć rentę już wypłaconą przez pozwanego, tj. 421, 05 zł, co do ostatecznie wynosi 1 073, 98 zł.

Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powódki rentę w kwocie 1 073, 98 zł miesięcznie, płatną z góry do 10 dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od czerwca 2018 r., wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności. Powódka zażądała renty płatnej do 5 dnia miesiąca, jednakże standardowym terminem płatności świadczeń okresowych jest 10 dzień miesiąca.

W pozostałym zakresie powództwo o zadośćuczynienie oraz o rentę podlegało oddaleniu jako nieusprawiedliwione.

Sąd oddalił wnioski obu stron dotyczące przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu pielęgniarstwa, wnioski powódki dotyczące przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii, uzupełnienia opinii biegłych

z zakresu ortopedii i neurologii i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu chirurgii, a także wnioski pozwanego o zwrócenie się o informacje dotyczące powódki, albowiem wnioski te dotyczyły okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powódka nie dochodzi odszkodowania obejmującego koszty opieki osób trzecich ani renty z tego tytułu, a zatem całkowicie zbędne było ustalanie wymiaru tejże opieki, możliwości jej uzyskania w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, wobec czego niezasadne były wnioski pozwanego zawarte w pktach 10 i 11 odpowiedzi na pozew oraz wnioski powódki zawarte w piśmie z dnia 19.12.2018 r.

Powódka nie dochodzi także odszkodowania z art. 444 § 1 kc z tytułu kosztów leczenia, wobec czego zbędne było ustalanie wysokości kosztu zabiegu usunięcia odleżyny. Z kolei jej istnienie nie ma już istotnego wpływu na wysokość zadośćuczynienia wobec istnienia tak poważnych skutków wypadku, jak bezwład kończyn dolnych.

Informacje dotyczące świadczenia wypłacanego powódce przez ZUS zawarte są w

dokumentach w postaci decyzji i orzeczeń organu rentowego; nie było potrzeby zwracania się do niego o dodatkowe informacje.

Ponadto pozwany jako zastępowany przez zawodowego pełnomocnika powinien wykazać się należyłą aktywnością dowodową i w zakresie dowodów z dokumentów powinien je należycie zaferować i przedłożyć sądowi. Przedstawienie dowodów z dokumentów oznacza po prostu złożenie ich do akt sprawy w załączeniu do pisma procesowego albo podczas rozprawy. Pozwany nie może wyręczać się w tym zakresie sądem i za pośrednictwem sądu uzyskiwać dokumenty niezbędne do prowadzenia procesu. Wprawdzie art. 187 § 2 pkt 4 kpc przewiduje możliwość wnioskowania o zażądanie na rozprawę dowodów znajdujących się w sądach, urzędach i u osób trzecich, ale – z uwagi na zasadę kontradyktoryjności procesu cywilnego – wniosek taki może być usprawiedliwiony tylko wówczas, gdy strona równocześnie wykaże, że sama takich dowodów – mimo starań – nie mogła uzyskać (zob. K. Kołakowski, Dowodzenie w procesie cywilnym. Komentarz do przepisów kodeksu postępowania cywilnego uwzględniający nowelizację z 2000 roku, Warszawa 2000, s. 48). Pozwany nie wykazał, że występował do ZUS i NFZ o informacje dotyczące powódki i uzyskał odmowę ich udostępnienia, co mogłoby ewentualnie uzasadniać zwrócenie się przez sąd o nadesłanie tych informacji.

Sąd uznał także za niecelowe prowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii. Ocena następstw wypadku w sferze odczuć powódki nie wymaga wiadomości specjalnych, sąd może dokonać oceny takich okoliczności stosownie do wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego bez potrzeby zasięgnięcia opinii biegłego.

Wobec częściowego uwzględnienia powództwa o kosztach procesu należało orzec zgodnie z wyrażoną w art. 100 kpc zasadą ich stosunkowego rozdzielenia.

Wartość przedmiotu sporu wynosiła 386 831, 16 zł (360 000 zł + 12 x 2 235, 93 zł). Powódka uzyskała zaspokojenie roszczenia w wysokości 252 887, 76 zł (240 000 zł + 12 x 1 073, 98 zł), co stanowi 65, 37 % żądania pozwu. Koszty procesu po stronie powódki objęły: opłatę od pozwu – 9 671 zł, wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 10 800 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, tj. łącznie 20 488 zł, z czego 65, 37 % wynosi 13 393 zł. Koszty procesu po stronie pozwanego objęły: wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na wskazanej podstawie prawnej – 10 800 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, tj. łącznie 10 817 zł, z czego 34, 63 % wynosi 3 745, 93 zł. Różnica między wskazanymi kwotami wynosi 9 647, 07 zł i przypada powódce.

Na podstawie art. 113 ukse w zw. z art. 100 kpc nieopłacone koszty sądowe obejmujące: brakującą opłatę od pozwu – 9 671 zł oraz wynagrodzenia przyznane biegłym – 2 x 647, 80 zł, tj. łącznie 10 966, 60 zł, obciążają strony w tym samym stosunku: pozwanego w 65, 37 %, tj. w kwocie 7 168, 87 zł, powódkę w 34, 63 %, tj. w kwocie 3 797, 73 zł podlegającej ściągnięciu z zasądzzonego na rzecz powódki roszczenia.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.